

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Predmet broj: S1 2 K 042835 22 K

Datum: objavljivanja 12.07.2023. godine
pismenog otpravka 11.08.2023. godine

Sudija: Biljana Ćuković, sudija pojedinac

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

Protiv optuženih

Desimira Živanića i pravnog lica "ŽIVANIĆ DS" d.o.o. Prnjavor

P R E S U D A

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Jasmin Šoše

Branilac optuženog Desimira Živanića: Dalibor Pejaković, advokat iz Banja Luke

Zastupnik pravnog lica „ŽIVANIĆ DS“ d.o.o Prnjavor: Desimir Živanić

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, sudija Biljana Ćuković, kao sudija pojedinac, uz učešće pravnog savjetnika- asistenta Jelene Simić-Skoko, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Desimira Živanića i pravnog lica „ŽIVANIĆ DS d.o.o. Prnjavor, zbog krivičnog djela Poreska utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), u odnosu na pravno lice u vezi sa članom 124. tačka c) KZ BiH, odlučujući o optužnici Tužilaštva BiH, broj: T20 0 KTPO 0015657 18 od 30.09.2022. godine, koja je dostavljena Sudu dana 07.10.2022. godine, a potvrđena dana 12.10.2022. godine, nakon održanog glavnog pretresa na kojem su bili prisutni tužilac Tužilaštva BiH Jasmin Šoš, optuženi Desimir Živanić i njegov branilac, advokat Dalibor Pejaković, te zastupnik pravnog lica Desimir Živanić, dana 12.07.2023. godine donio je i javno objavio:

P R E S U D U

Optuženi: Desimir Živanić, sin Ćedomira i majke Mileve, rođene Radić, rođen 20.09.1958. godine u mjestu Gornji Smrtići bb, opština Prnjavor, ..., po zanimanju mašinski tehničar, sa završenom srednjom mašinskom školom, penzioner, lošeg imovnog stanja, po nacionalnosti ..., državljanin Bosne i Hercegovine, JMBG: ..., neosuđivan

K R I V J E

Što je: u poreskom periodu za mjesec jun 2018. godine, kao direktor i odgovorno lice u pravnom licu „ŽIVANIĆ DS“ d.o.o. Prnjavor, u namjeri da plati poreske obaveze u manjem iznosu, nije obračunao i prijavio izlazni porez na manjak dobara u iznosu od 128.329,61 KM (materijal u skladištu i trgovačke robe u prometu na malo), a koji manjak je utvrđen kontrolom na osnovu popisa robe i upoređivanja sa knjigovodstvenim stanjem, niti je isti, putem podnesene PDV prijave prijavio Upravi za indirektno oporezivanje BiH i na koji nije iskazao poresku obavezu, odnosno izlazni PDV u ukupnom iznosu od 21.816,00 KM, na koji način je postupljeno suprotno odredbama člana 5. stav 1. Zakona o PDV-u („Službeni glasnik BiH“ broj: 9/05, 35/08 i 100/08), člana 11. stav 1. i 2. Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u („Službeni glasnik BiH“ broj: 93/05, 21/06, 60/06, 06/07, 100/07, 35/08/ i 65/10), a na koji način je oštećen budžet BiH u ukupnom iznosu od 21.816,00 KM.

Čime je, počinio krivično djelo Poreska utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH

Pa ga Sud, na osnovu odredbi člana 210. stav 1. i člana 39., 42. i 48. sve Krivičnog zakona BiH

O S U Đ U J E

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 8 (OSAM) MJESECI

OPTUŽENO: **Pravno lice „ŽIVANIĆ DS“ d.o.o. Prnjavor**, identifikacioni broj: ..., sa registrovanim sjedištem u mjestu Gornji Smrtići 63-b, opština Prnjavor, zastupano po direktoru i licu ovlaštenom za zastupanje Desimiru Živaniću, aktivno posluje po izjavi zastupnika Desimira Živanića

O D G O V O R N O J E

Što je: kao pravno lice u redovnom poslovanju raspolagalo protivpravno ostvarenom imovinskom koristi u ukupnom iznosu od 21.816,00 KM.

Čime je, počinilo krivično djelo Poreska utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. Krivičnog zakona BiH u vezi sa članom 124. tačka c) KZ BiH.

Pa mu Sud, na osnovu odredbi člana 210. stav 1. i člana 131. a) i 132. stav 1. Krivičnog zakona BiH, izriče

NOVČANU KAZNU

U IZNOSU OD 30.000,00 KM /tridesethiljadakonvertibilnihmaraka/

koju je dužno platiti u roku od 6 (šest) mjeseci od dana pravosnažnosti presude. Ako se novčana kazna ne plati u navedenom roku, bez odgađanja će se provesti postupak prinudne naplate.

Na osnovu odredbi člana 110. i 111. Krivičnog zakona BiH, od optuženog pravnog lica „ŽIVANIĆ DS“ d.o.o. Prnjavor oduzima se imovinska korist pribavljena izvršenjem krivičnog djela u iznosu od 21.816,00 KM (slovima: dvadesetjedahiljadaosamstotinaišesnaestkonvertibilnihmaraka), koji iznos je optuženo pravno lice dužno uplatiti u korist budžeta Bosne i Hercegovine u roku od 30 (trideset) dana od dana pravosnažnosti presude.

Na osnovu člana 188. stav 1. Zakona o krivičnom postupku BiH, optuženi Desimir Živanić i pravno lice „ŽIVANIĆ DS“ d.o.o. Prnjavor se obavezuju da solidarno nadoknade troškove krivičnog postupka o čijoj će visini Sud, u skladu sa odredbom člana 186. stav 2. Zakona o krivičnom postupku BiH, odlučiti posebnim rješenjem, nakon što pribavi potrebne podatke.

O b r a z l o ž e n j e

Tok postupka

Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTPO 0015657 18 od

30.09.2022. godine (primljena u Sud dana 07.10.2022. godine), a potvrđena dana 12.10.2022. godine, optuženom Desimiru Živaniću i pravnom licu „ŽIVANIĆ DS d.o.o. Prnjavor (u daljem tekstu: Živanić DS) je stavljeno na teret izvršenje krivičnog djela Poreska utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH, a u odnosu na pravno lice i u vezi sa članom 124. tačka c) istog Zakona.

Na ročištu za izjašnjenje o krivici održanom dana 16.11.2022. godine, optuženi Desimir Živanić i pravno lice Živanić DS posredstvom zastupnika Desimira Živanića su se izjasnili da su krivi za krivično djelo koje im je optužnicom stavljeno na teret, nakon čega je predmet dostavljen sudiji pojedincu, radi razmatranja izjava optuženih.

Na ročištu za razmatranje izjava optuženih o priznanju krivice održanom dana 21.12.2022. godine, optuženi Desimir Živanić u svoje ime, i u ime pravnog lica Živanić DS je, u prisustvu branioca, izjavio da izjave o priznanju krivice pred sudijom za prethodno saslušanje nije dao svjesno i sa razumijevanjem, odnosno da nije razumio posljedice priznanja krivice, nakon čega je Sud donio rješenje kojim se odbacuju izjava optuženog Desimira Živanića kao prvooptuženog i izjava pravnog lica Živanić DS kao drugooptuženog koje su date na zapisnik pred sudijom za prethodno saslušanje ovog Suda dana 16.11.2022. godine, iz razloga što optuženi nisu razumjeli šta znači priznanje krivice, niti posljedice priznanja krivice, nakon čega je Sud zakazao glavni pretres.

Glavni pretres u ovom predmetu počeo je dana 25.01.2023. godine čitanjem optužnice iznošenjem uvodnih riječi tužioca, a okončan je dana 05.07.2023. godine, iznošenjem završnih riječi.

Dokazni postupak

Na glavnom pretresu, tužilac je u svojstvu svjedoka saslušao Mirjanu Petković i Dalibora Dudića, dok je u svojstvu vještaka ekonomske struke saslušao Milimira Gutića. Od strane Tužilaštva u spis su uloženi i materijalni dokazi koji su pobrojani u aneksu presude koja je sastavni dio presude.

U svojstvu svjedoka, odbrana je saslušala Zorana Živanića, Đuru Drinića, Slavoljuba Šuška i Miodraga Pejića. U svojstvu vještaka ekonomske struke, saslušala je Dijanu Ostić Lazarević. Kao materijalne dokaze, odbrana je izvela i u sudski spis uložila materijalnu dokumentaciju navedenu u aneksu presude.

Završne riječi

(a) Tužilaštvo BiH

U završnoj riječi tužilac je, ukratko interpretirajući i analizirajući provedene dokaze optužbe, prvenstveno nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke Milimira Gutića, iskaze svjedoka Mirjane Petković i Dalibora Dudića, kao i sadržaj materijalno-finansijske dokumentacije uložene u sudski spis, istakao da smatra da je istima van svake razumne sumnje dokazano da su optuženi Desimir Živanić i pravno lice Živanić DS na način opisan u optužnici, počinili krivično djelo za koje su optuženi. Osvrnuo se i na dokaze odbrane, navodeći da isti ni na koji način ne dovode u sumnju činjenične navode iz optužnice niti krivicu odnosno odgovornost optuženih za počinjeno krivično djelo. Predložio je da Sud optužene oglasi krivim i izrekne im krivičnopravne sankcije u skladu sa zakonom, imajući u vidu svrhu kažnjavanja, a uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude veća ili

manja.

(b) Odbrana

Branilac optuženog istakao je da je prilikom kontrole pravnog lica Živanić DS od strane inspektora UIO BiH došlo do određenih propusta jer nisu uzete u obzir sve činjenice koje se odnose na knjigovodstvo i zalihe robe pravnog lica Živanić DS, slijedom čega je i zapisnik o izvršenoj kontroli nepravilno sačinjen. Takođe, ni vještak Milimir Gutić prilikom izrade svog nalaza i mišljenja nije uzeo u obzir činjenicu da je na lager listi skladište i lager listi apoteka bila evidentirana ista vrsta robe, pa je u svom nalazu na bazi tako nepotpuno i pogrešno utvrđenih činjenica konstatovao gotovo u fening identičan iznos robe na dan 14.08.2018. godine, zbog čega se nalaz vještaka ne može prihvatiti kao stručan i objektivan. Dalje je naveo da je odbrana svojim dokazima dokazala da je optuženi robu sa lager lista razduživao svojim kooperantima, jer je pravno lice Živanić DS zapalo u finansijske probleme i nije bilo u mogućnosti da svoje obaveze prema kooperantima izmiruje u novcu, a što su potvrdili na glavnom pretresu saslušani svjedoci odbrane, a isto potvrđuju i validne otpremnice koje su izdate od strane pravnog lica Živanić DS, kao i nalaz i mišljenje vještaka odbrane. Zamolio je Sud da prilikom odlučivanja o kaznama, ima u vidu činjenice da optuženi Desimir Živanić nije osuđivan, da je porodičan čovjek i otac dvoje djece, kao i činjenicu da je u pravnom licu Živanić DS došlo do požara u objektu u kojem je vršena proizvodnja ali i u objektu u kojem je vođeno knjigovodstvo, da je izgorio računar u kojem se nalazila poslovna dokumentacija tako da istu odbrana nije mogla dostaviti ni svom vještaku. Predložio je da Sud optužene oslobodi od optužbe.

Optuženi Desimir Živanić, u svoje ime i u ime pravnog lica istakao je da je pravno lice Živanić DS u 2017. godini zapalo u finansijske probleme jer je banka sav priliv novca uzimala sebi po osnovu kredita, zbog čega je bio primoran da dugovanja prema svojim kooperantima- farmerima izmiri izdavanjem robe koja se nalazila u apoteci i u skladištu. Takođe je naveo da su mu od strane inspektora UIO dvostruko obračunate poreske obaveze i to i na manjak robe koje nije bilo na lager listama, a koju je razdužio farmerima i na dugovanja koja je imao prema farmerima.

Procesne odluke Suda

Protek roka od 30 dana

Između ročišta održanih u dane 15.02.2023. godine i 22.03.2023. godine; 22.03.2023. godine i 31.05.2023. godine i 31.05.2023. godine i 05.07.2023. godine, protekao je vremenski period duži od 30 (trideset) dana.

Odredbom člana 251. stav 2. ZKP BiH propisano je da: *“Glavni pretres kcji je odgođen mora ponovo početi ako se izmjenio sastav vjeća ili ako je odgađar je trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca vjeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranjem glavnom pretresu, odnosno da se koristi zapisnik o uviđaju.”*

U smislu naprijed citirane zakonske odredbe, stranke u postupku, branilac optuženog i pravni zastupak optuženog pravnog lica su dali svoju saglasnost da glavni pretres ne počinje iznova i da se svjedoci i vještak koji su do tada saslušani ne saslušavaju ponovo,

već da se koriste njihovi iskazi dati na ranijim glavnim pretresima.

Odbijanje pojedinih dokaznih prijedloga odbrane

Dana, 30.03.2023. godine, Sud je zaprimio pismeni prijedlog dokaza odbrane optuženih Desimira Živanića i pravnog lica Živanić DS kojim se, između ostalog, predlaže da se kao dokaz izvedu izjave Zorana Đurića ovjerena u opštini Prnjavor dana 09.03.2023. godine pod brojem: 02-056-OV-1-28/2023; Gorana Živanića ovjerena u opštini Prnjavor dana 09.03.2023. godine pod brojem: 02-056-OV-1-29/2023. godine; Duška Topeka ovjerena u opštini Stanari dana 13.03.2023. godine pod brojem: 03-1/2-2375/23; Zorana Živanića ovjerena u opštini Prnjavor dana 09.03.2023. godine pod brojem: 02-056-OV-1-30/2023. godine; Ranka Đurđevića ovjerena u opštini Prnjavor dana 08.03.2023. godine pod brojem: 02-056-A-772/23/2023; Trive Jevtića ovjerena u opštini Derventa dana 14.03.2023. godine pod brojem: 05-56-753/2023; Borislava Stojčića ovjerena u opštini Prnjavor dana 09.03.2023. godine pod brojem: 02-056-OV-1-27/2023; Momira Radića, ovjerena u opštini Derventa dana 08.03.2023. godine pod brojem: 05-056-27/2023; Miodraga Grabeža ovjerena u opštini Derventa dana 08.03.2023. godine pod brojem: 05-056-26/2023; Miroslava Živanića ovjerena u opštini Prnjavor dana 14.03.2023. godine pod brojem: 02-056-3237/2023 i Stojana Prelića ovjerena u opštini Srbac dana 15.03.2023. godine pod brojem: 1890.

Izjave navedenih lica, odbrana je predložila na okolnost dokazivanja da su i ova lica bili kooperanti pravnog lica Živanić DS koji su pružali usluge tova brojlera i da je određena roba koja u pravnom licu Živanić DS nije pronađena na zalihama prilikom kontrole od strane inspektora UIO BiH isporučena navedenim licima za pružene usluge.

Sud je navedeni dokazni prijedlog odbrane odbio iz razloga što je odredbama člana 262. Zakona o krivičnom postupku BiH jasno propisano da se na glavnom pretresu svjedoci saslušavaju neposredno pred Sudom i da im se postavljaju direktna, unakrsna i dodatna pitanja, kao i da sudija, odnosno predsjednik i članovi vijeća mogu postavljati pitanja svjedoku.

Takođe, i odredbama člana 85. i 86. ZKP BiH kojima je propisan način saslušanja svjedoka, suočenje i prepoznavanje, kao i sam tok saslušanja svjedoka, propisano je da se svjedoci saslušavaju pojedinačno, da su dužni odgovore davati usmeno, te da se mogu suočiti ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica.

Imajući u vidu navedene zakonske odredbe kojima je izričito propisano neposredno saslušanje svjedoka na glavnom pretresu, Sud je nije mogao prihvatiti kao dokaz izjave koje su lica Zoran Đurić; Goran Živanić; Duško Topek; Zoran Živanić; Ranko Đurđević; Trivo Jevtić; Borislav Stojčić; Momir Radić; Miodrag Grabež; Miroslav Živanić i Stojan Prelić dali u pismenoj formi i koje su ovjerene od strane opštinskih organa te je u ovom dijelu odbio prijedlog odbrane.

Relevantno materijalno pravo

Poreska utaja ili prevara Član 210. KZ BiH

- (1) Ko iztjegnje da plati davarja propisana poreznim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine nepružanjem zahtjevanih podataka ili pružanjem lažnih podataka o svjim stečenim oporezivim prihodima ili o drugim činjenicama kcje su od uticaja na utvrđivanje iznosa obaveza, a iznos poreza čje se plaćanje iztjegava prelazi iznos od 10.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se i onaj ko, u namjeri da ostvari pravo na povrat ili kredit po osnovu indirektnih poreza propisanih poreznim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine, podnese poreznu prijavu neistinitog sadržaja sa iskazanim iznosom za povrat ili kredit indirektnih poreza kcji prelazi 10.000 KM.

Osnovi odgovornosti pravne osobe

član 124. KZ BiH

Za krivično djelo kcje je počinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravnog lica, odgovorno je pravno lice:

...

c) ili kada pravno lice raspolaže s protivpravno ostvarenom imovinskom koristi ili koristi predmete nastale krivičnim djelom

...

Kako je riječ o krivičnom djelu koje u sebi sadrži i blanketni propis, isto je u konkretnom slučaju upotunjeno relevantnim odredbama **Zakona o porezu na dodatnu vrijednost Bosne i Hercegovine** (Službeni glasnik BiH, broj: 09/05 i Službeni glasnik BiH, broj: 35/05, 100/08 i 33/17).

Članom 12. Zakona o PDV-u propisano je: „Poreski obveznik je svako lice kcje samostalno obavlja privrednu djelatnost. Pod pojmom djelatnosti, u smislu stava 1. ovog člana, podrazumjeva se djelatnost proizvođača, trgovaca ili pružaoca usluga kcja se vrši s ciljem ostvarivanja prihoda, uključujući i djelatnosti eksploatacije prirodnih bogatstava, poljoprivrede, šumarstva i profesionalnih djelatnosti. Pod “privrednom djelatnošću” podrazumjeva se iskorištavanje imovine ili imovinskih prava u svrhu ostvarivanja prihoda. Obveznik je lice u čje ime i za čji račun se vrši promet dobara, odnosno usluga ili uvoz dobara. Obveznik je i lice kcje vrši promet dobara, odnosno usluga ili uvoz dobara u svoje ime, a za račun drugog lica. Država i njeni organi, entitetski organi, organi Distrikta i lokalne samouprave, kao i pravna lica osnovana u skladu sa zakonom s ciljem obavljanja poslova iz djelokruga organa uprave, ne smatraju se obveznicima u smislu ovog zakona ako obavljaju promet dobara i usluga u okviru djelatnosti i transakcija u kcje ulaze kao organi uprave. Organi iz stava 6. ovog člana smatraju se obveznicima ako obavljaju promet dobara i usluga a takav promet dobara i usluga ili transakcije obavljaju se kao konkurencija firmama u privatnom vlasništvu.“

Članom 13. Zakona o PDV-u propisano je: „Lica kcja, u smislu ovog zakona, podliježu plaćanju PDV-a su: (1) obveznici kcji vrše promet dobrima ili uslugama na kcje se obračunava PDV; (2) poreski zastupnik koga odredi obveznik kcji u Bosni i Hercegovini nema sjedište ni stalnu poslovnu jedinicu, a kcji obavlja promet dobara i usluga u Bosni i Hercegovini; (3) primalac usluga nabavljenih prilikom unapređivanja poslovanja, ako pružalac usluga kcji nema sjedište u Bosni i Hercegovini, iz tačke 2. ovog stava, ne odredi poreskog zastupnika; (4) svako lice kcje u fakturi ili drugom dokumentu kcji služi kao

faktura (u daljnjem tekstu: faktura) iskaže PDV, a kcje, u skladu s ovim zakonom, nije dužno obračunati i uplatiti PDV; (5) u slučaju uvoza: primalac dobara, odnosno carinski dužnik utvrđen u skladu sa carinskim propisima i (6) primalac dobara i usluga povezanih sa izgradnjom nepokretne imovine prema Poglavlju XII ovog Zakona.“

Članom 38. Zakona o PDV-u propisano je: „Poreski period za kcji se obracunava PDV je jedan kalendarski mjesec. Obveznik je dužan obracunati PDV za odgovarajuci poreski period na osnovu ukupnog prometa dobara ili usluga iskazanih u fakturama u tom poreskom periodu. „

Članom 39. Zakona o PDV-u propisano je: „Obveznici su dužni svjcu PDV obavezu obračunatu za odredjeni poreski period navesti u mjesecnoj PDV prijavi. Prijavu iz stava 1. ovog člana obveznik podnosi do 10-og u mjesecu po isteku poreskog perioda. Obveznik podnosi pr.javu za PDV bez obzira da li je obavezan platiti PDV u periodu za kcji je pr.java podnesena. Pr.java za PDV sadrži sve neophodne podatke za obračunavanje poreske obaveze obveznika. Lica iz Poglavlja III. ovog zakona, kcja podlježu obavezi placarja PDV-a, takoder placaju PDV u rokovima iz stava 2. ovog člana. Kod uvoza dobara, PDV kcji dospjeva na njih obracunava se, naplacuje i placa u skladu s propisima zakona kcje se odnose na naplatu carinskih i drugih dažbina kcje dospjevaju prilikom uvoza. Oblik i sadržaj pr.jave za PDV propisuje UIO prema propisima donesenim prema ovom zakonu.“ž

Članom 55. Zakona o PDV-u propisano je: Obveznik je dužan kljentu izdati fakturu ili drugi dokument kcji služi kao faktura (u daljnjem tekstu: faktura) za svaki promet dobara i usluga, izuzev za onaj promet kcji je oslobođen u svrhe PDV-a u smislu člana 24. i 25. ovog zakona. Obaveza izdavanja fakture iz stava 1. ovog člana postciji i ako je nastala obaveza placarja za dio prometa, odnosno pr.je nego što je izvršen c.jeli promet ...

Manjak robe popisan je članom 5. Zakona o PDV-u i članom 11. Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u („Službeni glasnik BiH“ broj: 93/05, 21/06, 60/06, 06/07, 100/07, 35/08/ i 65/10).

Član 5. Zakona o PDV-u glasi “Kada dobra kcja čine dio njegove poslovne imovine poreski obveznik koristi u privatne svrhe ili u privatne svrhe svjnih zaposlenika, odnosno kada dobrima raspolaže besplatno ili uz smarjenu naknadu, ili koristi robu u svrhe kcje nisu povezane s njegovim poslovnim djelatnostima, te ako se PDV na dobra kcja su u pitanju ili njihove sastavne dijelove može u potpunosti ili djelimicno odbiti, takva upotreba ili raspolaganje smatra se prometom dobara izvršenim uz naknadu. Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ne smatra se prometom dobara uz naknadu: 1. besplatno davanje poslovnih uzoraka kupcima ili buducim kupcima u uobicajenim kolicinama za tu namjenu, pod uslovom da ih ti kupci ili potencijalni kupci ne stave u prodaju, odnosno da su u obliku kcji onemogućava njihovu prodaju; 2. davanje poklona male vrjednosti u svrhu unapređivanja poslovne djelatnosti poreskog obveznika, ako se oni daju samo povremeno i ako se ne daju istim licima. Poklonima male vrjednosti, u smislu stava 2. tacke 2. ovog člana, smatraju se pokloni c.ja pojedinačna c.jena ne prelazi 20,00 KM.“

Član 11. Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u glasi:

(1) Pored upotrebe dobara u vanposlovne svrhe navedenih u članu 5. stav 1. Zakona, upotrebom dobara u vanposlovne svrhe smatra se i manjak dobara. (2) Manjak dobara za kcji se ne tereti odgovorna osoba smatra se vlastitom potrošnjom u vanposlovne svrhe poreskog obveznika i podlježe oporezivanju. (3) Izuzetno nastali rashod po osnovu kalam, rastura, kvara i loma do propisanog iznosa i manjak dobara kcji se može pravdati višom

silom ne podliježe oporezivaču. (4) Visina dopuštenog rashoda po osnovu krala, rastura, kvara i loma utvrđena je Normativom za utvrđivanje rashoda na kcji se ne plaća PDV, a kcji je sastavni dio ovog pravilnika. (5) Za dobra kcja nisu obuhvaćena Normativom rashoda, količina rashoda se utvrđuje prema normativu obveznika. (6) Pod višom silom podrazumjeva se manjak dobara nastao usljed elementarnih nepogoda (poplava, požar, zemljotres, ratna razaranja i slično), na osnovu akta nadležnog organa. (7) Obveznik PDV-a utvrđuje rashod neposredno pošto je određeni rashod nastao, ili redovnim ili vanrednim popisom robe u skladištu, stovarištu, magacinu, prodavnici ili drugom sličnom objektu. (8) Utvrđivanje rashoda vrši ovlašćeno lice ili popisna komisija obveznika, a o izvršenom popisu obavezno se sastavljaju zapisnik i popisna lista. (9) Na rashod nastao zbog proteka roka trajanja dobara ne plaća se PDV, pod uslovom da je rok trajanja utisnut na ambalaži proizvoda ili je na drugi način određen od strane proizvođača, a pri uništenju navedenih dobara prisutan predstavnik Sanitarne inspekcije.

Opšta razmatranja i standard ocjene dokaza

Rukovodeći se prvenstveno principom slobodne ocjene dokaza, zagaranovanim odredbom člana 15. ZKP BiH, Sud je cijeli postupak vodio sa ciljem da osigura da niko nevin ne bude osuđen, a da se učinitelju krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uslovima propisanim KZ BiH u zakonom propisanom postupku (član 2. stav 1. ZKP BiH).

U tom smislu, Sud je cijenio izvedene dokaze u ovom predmetu u skladu sa osnovnim načelima ZKP BiH i to odredbom člana 3. stav 1. ZKP BiH koja određuje da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivnja (presumpcija nevinosti). U skladu sa tim, na tužiocu leži odgovornost dokazivanja krivice optuženog i to na način da optužba krivicu optuženog mora dokazati po standardu van svake razumne sumnje, jer u slučaju da postoji bilo kakva razumna sumnja u pogledu postojanja činjenica koje čine navodno krivično djelo, donesena odluka mora ići u korist optuženog (član 3. stav 2. ZKP BiH: *Sumnju u pogledu postojanja činjenica kcje čine obilježja krivičnog djela ili o kcjima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, Sud iješava presudom na način kcji je povoljniji za optuženog.*) Na kraju, Sud je dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze kcji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze kcji terete optuženog (član 14. ZKP BiH).

U skladu sa navedenim načelima, te principom slobodne ocjene dokaza sadržanim u članu član 15. ZKP BiH kojim je propisano „Pravo Suda, Tužitelja i drugih organa kcji učestvuju u krivičnom postupku da ocjeruju postojanje ili nepostojanje činjenica nje vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima“, Sud je pažljivo razmotrio sve dokaze koje su na glavnom pretresu izveli kako optužba, tako i odbrana.

Prilikom ocjene iskaza svjedoka koji su svjedočili u ovom postupku, Sud je cijenio njihovo držanje i ponašanje tokom davanja iskaza, ispitao konzistentnost njihovih iskaza datih u sudnici, uporedio činjenice o kojima je određeni svjedok svjedočio sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te činjenicama utvrđenim materijalnim dokazima, a sve kako bi se utvrdilo da li su potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovom predmetu.

Takođe, treba napomenuti da je Sud prilikom donošenja odluke u ovom predmetu uzeo u obzir sve dokaze provedene na glavnom pretresu, upuštajući se u njihovu detaljnu analizu u onoj mjeri koliko je to relevantno za donošenje konačne odluke o krivici

optuženih za izvršenje krivičnog djela za koje su optuženi. Dokaze koji nisu na odlučujući način uticali na činjenična utvrđenja i nalaze Suda, te izvedene zaključke, Sud neće posebno obrazlagati u ovoj presudi.

Treba istaći da su u ovom predmetu uloženi i određeni materijalni dokazi, te je Sud ispitao svaki uloženi dokaz kako bi odlučio o njegovoj vjerodostojnosti, pouzdanosti i dokaznoj vrijednosti.

Ocjena dokaza i utvrđeno činjenično stanje

Krivično djelo Poreska utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH je krivično djelo blanketnog karaktera koje sadrži blanketnu dispoziciju koja upućuje na primjenu drugih propisa, u konkretnom slučaju Zakona o PDV-u i Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u. Objekat krivičnopravne zaštite kod navedenog djela su poreske obaveze, odnosno davanja propisana poreskim zakonodavstvom BiH.

Počinitelj krivičnog djela može biti svako fizičko lice koje je dužno podnijeti odgovarajuće podatke o stečenim oporezivim prihodima i o drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje poreskih obaveza, odnosno obaveze plaćanja PDV-a. Ukoliko su u pitanju pravna lica kao poreski obveznici, počinitelj krivičnog djela je fizičko lice u pravnom licu koje postupa u ime pravnog lica, što je najčešće odgovorno lice u pravnom licu, a koju dužnost je u konkretnom slučaju obavljao optuženi Desimir Živanić, s obzirom da je u inkriminisano vrijeme, kako je to nesporno utvrđeno, bio direktor i odgovorno lice u pravnom licu Živanić DS.

Bitan uslov za postojanje ovog krivičnog djela jeste i da iznos obaveze čije je plaćanje izbjegnuto prelazi 10.000 KM.

Imajući u vidu naprijed navedena zakonom propisana bitna obilježja krivičnog djela Poreska utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH, te dovodeći ista u vezi sa dokazima izvedenim na glavnom pretresu, Sud je van svake razumne sumnje utvrdio da optuženi Desimir Živanić kao direktor i odgovorno lice u pravnom licu Živanić DS koje je bilo obveznik PDV-a, nije obračunao, prijavio niti platio izlazni PDV u iznosu od 21.816,00 KM za mjesec jun 2018. godine na manjak robe koji je u pravnom licu Živanić DS utvrđen prilikom kontrole od strane inspektora UIO BiH u ukupnom iznosu od 128.329,61 KM, na koji način je ošteti budžet BiH za navedeni novčani iznos, dok je u odnosu na pravno lice Živanić DS utvrdio da je raspolagalo protivpravno ostvarenom imovinskom koristi u iznosu od 21.816,00 KM koju je u njegovo ime, za njegov račun i u njegovu korist na opisani način ostvario optuženi Desimir Živanić.

Ovakvo činjenično stanje, Sud je utvrdio prvenstveno na temelju iskaza svjedoka Mirjane Petković, Zapisnika UIO BiH od 13.09.2018. godine o kontroli poreskog obveznika Živanić DS, Rješenja o utvrđivanju razreza indirektnih poreza za obveznika Živanić DS od 15.10.2018. godine; Nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke Milimira Gutića, iskaza svjedoka Dalibora Dudića kao i PDV prijave za mjesec jun 2018. godine, ali i drugih dokaza koji su izvedeni na glavnom pretresu, a koje će Sud u nastavku cijeliti.

Prije svega, nesporna je činjenica da je optuženi Desimir Živanić bio direktor i lice ovlašteno za zastupanje bez ograničenja ovlaštenja u pravnom licu Živanić DS, a koja činjenica proizilazi i iz Rješenja Okružnog privrednog suda u Banja Luci, broj: 057-0-Reg-Z-22-002437 od 11.05.2022. godine (DT-45).

Takođe, nesporna je i činjenica da je pravno₁₀ lice Živanić DS bilo upisano u Jedinstveni

registar obveznika indirektnih poreza, sa datumom početka obaveze za PDV od 1.1.2006. godine pa nadalje, te da mu je dodijeljen identifikacioni broj ..., a što proizilazi iz Uvjerenja UIO BiH broj: 04/1-UPP/1-3039/07 od 01.08.2007. godine (DT-46).

Da je u pravnom licu Živanić DS prilikom kontrole od strane inspektora UIO BiH utvrđen manjak robe u ukupnom iznosu od 128.329,61 KM po nabavnim cijenama, potvrdila je svjedok Mirjana Petković, čiji je iskaz zasnovan na direktnim i neposrednim saznanjima, budući da je svjedokinja u pravnom licu Živanić DS, tokom 2018. godine, zajedno sa kolegom Srđanom Ljiljak, u okviru službenih dužnosti, vršila kontrolu PDV-a za poreski period od 01.10.2016. godine pa do 30.06.2018. godine. Svjedok je potvrdila da je prilikom kontrole u navedenom pravnom licu na osnovu popisa robe i upoređivanja sa knjigovodstvenim stanjem, utvrđeno da pravno lice Živanić DS nema robe na zalihama materijala u skladištu niti robe u maloprodaji-apoteci, slijedom čega je konstatovan manjak robe po nabavnim cijenama u ukupnom iznosu od 128.816,03 KM, na koji je obračunat izlazni PDV u iznosu od 21.816,00 KM. Opisujući postupak i tok kontrole, svjedok je navela da je kontrola bila potpuna i da je izvršen uvid u svu poslovnu dokumentaciju, te da su dio kontrole obavili u poslovnim prostorijama pravnog lica Živanić DS, uz stalno prisustvo knjigovođe Dalibora Dudića i povremeno prisustvo direktora Desimira Živanića, a dio u kancelarijama UIO BiH. Iako su kontrolom utvrđene nepravilnosti u odnosu na obračun i plaćanje PDV-a od strane pravnog lica Živanić DS po četiri osnova, svjedok se u svom iskazu, a u skladu sa činjeničnim navodima iz optužnice, ograničila samo na pojašnjenje utvrđenih nepravilnosti koje se odnose na manjak robe i obračun PDV-a na isti. U postupku kontrole imali su uvid u glavnu knjigu i kartice konta te su utvrdili da je knjigovodstveno pravno lice Živanić DS imalo robu na skladištu i robu u maloprodaji-apoteci, ali da su na temelju izjava odgovornih lica i neposrednim zapaženjem na licu mjesta prilikom kontrole, utvrdili da robe nema ni u skladištu ni u apoteci i da se u poslovnim prostorima apoteke i skladišta nalaze druga povezana pravna lica kojima je poreski obveznik Živanić DS izdao prostorije u zakup. Takođe, uvidom u PDV prijave za vremenski period za koji su vršili kontrolu, utvrdili su da poreski obveznik nije prijavio manjak robe, niti je na isti obračunao pripadajući PDV. Na osnovu ovako utvrđenih činjenica, a u skladu sa relevantnim zakonskim odredbama, izvršili su obračun izlaznog PDV-a za mjesec juni 2018. godine jer je sa 30.6.2018. godine utvrđeno knjigovodstveno stanje robe. O utvrđenom činjeničnom stanju sačinili su zapisnik koji su uručili poreskom obvezniku, na koji isti nije imao prigovora, a potom su na osnovu sačinjenog zapisnika donijeli i rješenje o utvrđivanju dodatnih poreskih obaveza za poreski period od 01.10.2016. godine do 30.6.2018. godine, na koje je od strane poreskog obveznika Živanić DS uložena žalba koja je od strane UIO BiH odbijena kao neosnovana.

Iskaz ovog svjedoka, Sud je ocijenio kao razložan i uvjerljiv, zasnovan na činjenicama koje je svjedok u okviru službenih dužnosti neposredno utvrdila, zbog čega ga je Sud prihvatio kao objektivna, istinit i tačan. Pored toga, iskaz ovog svjedoka u bitnim, činjeničnim dijelovima, potkrijepljen je i drugim izvedenim dokazima optužbe, zbog čega mu je Sud u cjelosti poklonio vjeru.

Naime, tačnost iskaza ovog svjedoka u cijelosti potvrđuje sadržaj Zapisnika o kontroli UIO BiH poreskog obveznika Živanić DS za poreski period od 01.10.2016-30.06.2018. godine (DT-2)¹ u kojem je konstatovano da je u postupku kontrole izvršen pregled ulazne i izlazne izvorne dokumentacije (ugovori, izlazne i ulazne fakture, knjižna terećenja i knjižna

¹ Zapisnik o kontroli UIO BiH, Sektor za poreze, Grupa za kontrolu velikih poreskih obveznika Banja Luka, broj: 04/4-1/1-17-1-82-231-1/18 od 13.09.2018. godine

odobrenja, uvozna dokumentacija, izvodi i popisne liste) i knjiženje istih u glavnoj knjizi i pomoćnim evidencijama i utvrđeno da su na osnovu faktura o nabavkama robe namijenjene prodaji i uvozne dokumentacije sačinjavane veleprodajne kalkulacije na osnovu kojih je zaduživan konto 131- roba u skladištu i trgovačka knjiga na veliko, te konto 133- roba u maloprodajnim objektima i trgovačka knjiga na malo. Na dan 31.12. svake kalendarske godine, obveznik Živanić DS je vršio popise dobara, te je prema predloženim popisnim listama izvršeno usklađivanje i otvaranje početnog stanja u trgovačkim knjigama i glavnoj knjizi po godinama. Sa danom 30.06.2018. godine vrijednost zaliha koje su se vodile u knjigovodstvu pravnog lica Živanić DS iznosila je 79.075,13 KM- materijal u skladištu; 411,66 KM- nedovršena proizvodnja; 747,62 KM- gotovi proizvodi; 13.658,78 KM- roba u stovarištu i 77.120,75 KM- roba u maloprodajnim objektima. Uvidom u konto 1010- materijal u skladištu i 13300- roba u prometu na malo-apoteka i lager liste, utvrđeno je da je stanje zaliha na dan 30.06.2018. godine identično stanju na dan ulaska u kontrolu (14.08.2018. godine) i sa danom završetka kontrole (29.08.2018. godine), u iznosu od 79.075,13 KM (konto 1010) i 77.120,75 KM (konto 13300), što ukupno iznosi 128.329,62 KM po nabavnim cijenama, bez obračunatog PDV-a. Međutim, na osnovu izjava lica koja su učestvovala u postupku kontrole, a i uvidom na licu mjesta, poreski inspektori su utvrdili da pravno lice Živanić DS nema robe na zalihama i da se u poslovnim prostorima skladišta materijala i apoteke nalaze druga povezana pravna lica kojima je optuženi izdao pod zakup poslovne prostore i koja su polovinom 2017. godine preuzela djelatnost pravnog lica Živanić DS. Na osnovu ovako utvrđenih činjenica, poreski inspektori su u zapisniku konstatovali manjak robe u pravnom licu Živanić DS u ukupnom iznosu od 128.329,61 KM, a na koji manjak poreski obveznik nije obračunao PDV u ukupnom iznosu od 21.816,03 KM, niti je navedeni manjak prijavio u prijavi samooporezivanja.

Na temelju ovako utvrđenih činjenica u postupku kontrole, UIO BiH je dana 15.10.2018. godine donijela Rješenje kojim je pravnom licu Živanić DS kao poreskom obvezniku utvrđen razrez indirektnih poreza, između ostalog, i po osnovu utvrđenog manjka robe, u iznosu 21.816,03 KM (DT-3)².

Vještak ekonomske struke Milimir Gutić, u svom pismenom nalazu i mišljenju, a koji je vještak usmeno iznio i dodatno obrazložio i na glavnom pretresu, takođe je potvrdio da je uvidom u Bruto bilanse i Lager liste pravnog lica Živanić DS za period 01.01-30.06.2018. godine utvrdio manjak robe u ukupnom iznosu od 128.329,62 KM, a koji manjak je oporeziv u skladu sa relevantnim zakonskim odredbama jer nema dokaza da je isti nastao kao posljedica više sile, niti da se odgovorno lice tereti za isti, te je vještak na utvrđeni manjak obračunao izlazni PDV u iznosu od 21.816,00 KM, navodeći da je poreski obveznik Živanić DS isti trebao iskazati u poreskoj prijavi za mjesec juni 2018. godine.

Vještak je dalje naveo da je uvidom u dokumentaciju koja se nalazila u spisu predmeta, a koja mu je dostavljena od strane Tužilaštva BiH uz naredbu za vještačenje, utvrdio da je poreski obveznik Živanić DS u 2018. godini uredno podnosio PDV prijave UIO BiH i da je u istima iskazivao svoje oporezive prihode na ukupan promet dobara, kao i ulazni PDV na sve ulazne račune. U podnesenim PDV prijavama za 2018. godinu, poreski obveznik je većinom iskazivao veći ulazni od izlaznog PDV-a i po tom osnovu koristio poreski kredit za plaćanje obaveza po osnovu PDV-a. Poreski kredit koji je iskazao u PDV prijavama za poresko razdoblje mart 2018. godine iznosio je 2.836,00 KM, a tako iskazani veći ulazni od

² Rješenje UIO BiH, RC Banja Luka, Odsjek za kontrolu velikih poreskih obveznika, broj: 04/4-1/1-17-1-82-231-2/18 od 15.10.2018. godine, o utvrđivanju razreza indirektnih poreza za pravno lice Živanić DS d.o.o. Prnjavor

izlaznog PDV-a značio je da je poreski obveznik imao veće zalihe od prodaje robe. Uvidom u bruto bilans za period 01.01.2018. do 30.06.2018. godine, vještak je utvrdio da je kod poreskog obveznika na kontu 1010 materijal u skladištu (analitika po skladištima i vrstama materijala) iznos zaliha materijala bio 79.075,13 KM, a na kontu 13300- roba u prometu na malo-apoteka 49.254,48 KM po nabavnim cijenama. Da su iskazani podaci u Bilansi tačni, prema nalazu i mišljenju vještaka, potvrđuju i lager liste za period 01.01.2018. do 30.06.2018. godine na kojima su takođe iskazane zalihe robe i to na lager listi apoteka- roba u maloprodaji na dan 14.08.2018. godine u iznosu od 77.144,54 KM po maloprodajnim cijenama (nabavna vrijednost robe iznosi 49.254,48 KM) a na lager listi materijal-skladište u iznosu od 77.144,54 KM po prosječno nabavnoj cijeni, a kako je i iskazano u Bruto bilansu za 2018. godinu. Dakle, ukupna vrijednost zalihe robe u skladištu i apoteci- maloprodaja kod pravnog lica Živanić DS na dan 14.08.2018. godine, prema nalazu vještaka, iznosila je 128.329,00 KM, a koja roba prilikom kontrole od strane inspektora UIO nije pronađena u pravnom licu Živanić DS.

Budući da su navedene zalihe robe knjigovodstveno evidentirane, a da nisu pronađene prilikom kontrole u pravnom licu Živanić DS, odnosno da popisano stanje u maloprodaji i skladištu iznosi 0,00 KM te da nisu evidentirane kao promet kod pravnog lica Živanić DS kroz knjigu izlaznih faktura, vještak je dao mišljenje da se radi o manjku robe u ukupnom iznosu od 128.329,61 KM koji je u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima oporeziv, budući da nije nastao kao posljedica više sile kao što su požar, poplava i sl., niti se odgovorno lice tereti za manjak. Vještak je kazao i, da bi se priznalo da je manjak robe nastao kao posljedica više sile kao što su požar, poplava i sl., pravno lice Živanić DS je moralo to prijaviti nadležnoj komisiji koja je morala izaći na lice mjesta i utvrditi da je roba uništena u požaru ili poplavi. Međutim, kako nikakvog dokumenta nadležne komisije iz kojeg bi proizlazilo da je utvrđeni manjak robe nastao kao posljedica požara ili poplave u konkretnom slučaju nije bilo, na utvrđeni manjak robe se obračunava i plaća izlazni PDV, a poreska osnovica za obračun izlaznog PDV-a je vrijednost iskazana u knjigovodstvenoj evidenciji i vrijednost u popisanim listama kod pravnog lica Živanić DS, te ukupan iznos izlaznog PDV-a na utvrđeni manjak robe iznosi 21.816,00 KM.

Vještak je takođe naveo da su i maloprodaja-apoteka i skladište pripadali pravnom licu Živanić DS, te da je bilo moguće da i u apoteci i na skladištu pravno lice posjeduje istu vrste robe. Međutim, u slučajevima kada se roba iz skladišta povlačila u apoteku, zaliha robe na lager listi skladišta je trebala da se smanji, kao i u slučaju da je neka roba, npr stočna hrana, iskorištena za proizvodnju, a što u konkretnom slučaju nije utvrđivao.

Na osnovu utvrđenih činjenica, odnosno činjenice da je ukupna knjigovodstvena vrijednost zaliha robe u skladištu i apoteci-maloprodaja kod Živanić DS iznosila 128.329,61 KM, a da iste na stanju zaliha robe nije bilo, niti ima dokumentacije iz koje bi se moglo utvrditi gdje je i na koji način roba nestala i završila, vještak je iznio mišljenje da se ista ima smatrati manjkom robe kod poreskog obveznika Živanić DS u ukupnom iznosu od 128.329,61 KM, a koji manjak se smatra prometom dobara uz naknadu i koji je oporeziv u skladu sa članom 5. Zakona o PDV-u i članom 11. Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u. Ukupan iznos PDV-a na utvrđeni manjak robe iznosi 21.816,00 KM i isti je poreski obveznik Živanić DS trebao iskazati u poreskoj prijavi za mjesec juni 2018. godine.

Sud je nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke Milimira Gutića u cjelosti prihvatio kao pouzdan, istinit i tačan, nalazeći da je isti sačinjen objektivno, na najbolji mogući način, u skladu sa pravilima i vještinama struke, te da je isti u potpunoj saglasnosti i sa drugim dokazima provedenim na glavnom pretresu, kako subjektivne, tako i objektivne prirode.

Da optuženi Desimir Živanić, kao direktor i odgovorno lice u pravnom licu Živanić DS nije prijavio manjak robe u iznosu od 128.329,61 KM u prijavi samooporezivanja za mjesec juni 2018. godine koju je podnio UIO BiH, niti je na isti obračunao i prijavio izlazni PDV u iznosu od 21.816,00 KM, nesporno proizlazi i iz PDV prijave (DT-43)³ koju je optuženi lično potpisao, a koja se odnosi na poreski period od 01.06.2018. godine do 30.06.2018. godine. Naime, uvidom u navedenu PDV prijavu, Sud je utvrdio da je optuženi u istoj iskazao ukupne isporuke robe (uključujući i one u vanposlovne svrhe) u ukupnom iznosu od 5.060 KM i ukupne nabavke robe u ukupnom iznosu od 5.627 KM, kao i izlazni PDV u ukupnom iznosu od 860,00 KM, a ulazni u iznosu od 852,00 KM.

Da je upravo optuženi Desimir Živanić kao direktor i odgovorno lice u pravnom licu Živanić DS, potpisivao PDV prijave, potvrdio je i svjedok Dalibor Dudić, koji je u ovom pravnom licu obavljao poslove knjigovođe koji su uključivali i poslove sačinjavanja PDV prijave. Svjedok Dudić u svom iskazu je naveo da je bio zaposlen u pravnom licu Živanić DS prvo kao komercijalista, a potom kao knjigovođa zadužen za vođenje finansijskog knjigovodstva koje je podrazumijevalo knjiženje direktnih računa, troškova, obračun plata, sačinjavanje završnih računa i PDV prijave. Pojasnio je da su robno knjigovodstvo odnosno zaduženje i razduženje robe na skladištu i lager listama radile osobe zaposlene u Živanić DS koje su sačinjavale ulazne i izlazne fakture i kalkulacije, a na osnovu kojih je on kasnije sačinjavao PDV prijave koje je potpisivao optuženi Desimir Živanić kao direktor i odgovorno lice. Na početku svake kalendarske godine u finansijsko knjigovodstvo unosio je početno stanje u skladu sa podacima koje su mu dostavljali zaposleni koji su vodili robno knjigovodstvo, a čiju tačnost nije provjeravao odnosno nije provjeravao da li roba koja je knjigovodstveno evidentirana na lager listama, zaista fizički postoji u pravnom licu Živanić DS.

Nakon što je svjedoku predložena PDV prijava za mjesec jun 2018. godine, svjedok je potvrdio da je lično sačinio predloženu PDV prijavu, a da je potpis na istoj od direktora Desimira Živanića. Svjedok je potvrdio i da je kao knjigovođa učestvovao u postupku kontrole obračuna PDV-a u pravnom licu Živanić DS od strane inspektora UIO, te da je u postupku kontrole utvrđen manjak robe koji su inspektori konstatovali u zapisniku na koji nije bilo prigovora, ali da je kasnije uložena žalba na rješenje o utvrđenim dodatnim poreskim obavezama koja je odbijena kao neosnovana, te da od strane Živanić DS nisu izmirene poreske obaveze utvrđene tim rješenjem.

Iskaz svjedoka Dudića Sud je prihvatio kao pouzdan i tačan, cijeneći da je svjedok na istinit i objektivna način svjedočio o činjenicama koje su mu poznate, a njegov iskaz je u saglasnosti i sa drugim dokazima u pogledu bitnih činjenica, zbog čega mu je Sud i poklonio vjeru.

Da poreske obaveze utvrđene Rješenjem UIO od 15.10.2018. godine (dokaz DT-3)⁴ pravnom licu Živanić DS kao poreskom obvezniku koje su, između ostalog, uključivale i razrez indirektnih poreza po osnovu utvrđenog manjka robe u iznosu 21.816,03 KM nisu plaćene, nesporno proizlazi iz Akta UIO, RC Banja Luka, broj: 04/5-18-3-70-206-2/22 od 13.05.2022. godine (dokaz DT-51).

Cijeneći sve prezentovane dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi, a koji dokazi su saglasni u pogledu bitnih i odlučnih činjenica, Sud je van razumne sumnje utvrdio da

³ PDV prijava od 10.07.2018. godine

⁴ Rješenje UIO BiH, RC Banja Luka, Odsjek za kontrolu velikih poreskih obveznika, broj: 04/4-1/1-17-1-82-231-2/18 od 15.10.2018. godine, o utvrđivanju razreza indirektnih poreza za pravno lice Živanić DS d.o.o. Prnjavor

optuženi Desimir Živanić kao direktor i odgovorno lice u pravnom licu Živanić DS, u PDV prijavi podnesenoj UIO BiH za mjesec jun 2018. godine nije prijavio manjak robe u ukupnom iznosu od 128.329,61 KM koji je utvrđen prilikom kontrole od strane inspektora UIO, niti je na isti obračunao i prijavio izlazni PDV u ukupnom iznosu od 21.816,00 KM na koji način je pružio lažne podatke o stečenim oporezivim prihodima pravnog lica Živanić DS, te u konačnici izbjegao da plati izlazni PDV u iznosu od 21.816,00 KM za koji iznos je oštetio budžet BiH, na koji način je pravnom licu Živanić DS pribavio imovinsku korist, čime su se u radnjama optuženog Desimira Živanića ostvarila sva bitna obilježja krivičnog djela Poreska utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH.

Imajući u vidu ovako utvrđeno činjenično stanje, Sud nije prihvatio tezu odbrane da je navedeni manjak robe nastao kao posljedica kompenzacija izvršenih od strane pravnog lica Živanić DS sa kooperantima, odnosno samostalnim farmerima koji su za pravno lice vršili usluge tova brojlera i kojima je za pružene usluge Živanić DS djelimično plaćao robom, a djelimično novcem, niti kao posljedica investicionih ulaganja u obnovu objekata pravnog lica Živanić DS koji su uništeni u požaru.

Na ove okolnosti, odbrana je saslušala svjedoke Zorana Živanića, Đuru Drinića, Slavoljuba Šuška i Miodraga Pejića, zatim uložila veliki broj otpremnica izdatih od strane Živanić DS na ime ovih svjedoka ali i drugih fizičkih lica koja nisu neposredno saslušana na glavnom pretresu kao i Ugovore o uslužnom tovu brojlera, otpremnice na ime pravnog lica Živanić DS, zatim fotografije i potvrdu Policijske stanice da se u pravnom licu Živanić DS desio požar, te na koncu provela i finansijsko vještačenje po vještaku Dijani Ostić Lazarević.

Za Sud nije sporno da je pravno lice Živanić DS imalo poslovnu saradnju sa samostalnim farmerima koji su ovom pravnom licu pružali usluge tova brojlera, te da su njihova međusobna potraživanja izmirivana djelimično novcem, a djelimično različitim vrstama roba, što su na saglasan način potvrdili svjedoci Zoran Živanić, Đuro Drinić, Slavoljub Šušak i Miodrag Pejić u svojim iskazima, a što potvrđuju i otpremnice izdate na ime ovih svjedoka od strane pravnog lica Živanić DS.

Tako je svjedok Zoran Živanić potvrdio je da je u vremenskom periodu od 2004. godine pa sve do 2018. godine, kao samostalni farmer, vršio uslugu tova brojlera za pravno lice Živanić DS, po osnovu Ugovora o uslužnom tovu brojlera broj 31/15⁵, čiju je vjerodostojnost i autentičnost svjedok potvrdio nakon predočavanja na glavnom pretresu. Opisao je da se poslovna saradnja odvijala na način da je on od Živanić DS preuzimao brojlere i hranu za njihov tov, a nakon što bi ih utovio i isporučio Živanić DS, vršili su sravnjavanje međusobnih potraživanja ,na način da su dio potraživanja kompenzovali kroz različite vrste robe koje je uzimao od Živanić DS kao što su kukuruz, gnojivo, hrana za piliće, građevinski materijal i sl., za koje mu je Živanić DS izdavao otpremnice, a dio potraživanja mu je Živanić plaćao u novcu. Nakon što su svjedoku predočene otpremnice pravnog lica Živanić DS koje glase na njegovo ime (dokaz O-1), svjedok se izjasnio da su na istima njegovi potpisi i potpis od njegovog sina Miloša Živanića, te da je robu navedenu na otpremnicama preuzeo.

I svjedok Đuro Drinić, takođe je potvrdio da je poslovno sarađivao sa pravnim licem Živanić DS, navodeći da je od drugih pravnih lica otkupljivao male brojlere koje je zatim tovio na svojoj farmi, a potom je utovljene brojlere prodavao Živaniću. Međusobna

⁵ Dokaz odbrane O-1

potraživanja su djelimično kompenzovali robom-gnojivom, žitom, koncentratom itd. koju su od Živanića prethodno preuzimali on, njegova supruga Nevena i sin Darko, a dio mu je Živanić isplaćivao u novcu. Nakon što su svjedoku predložene otpremnice pravnog lica Živanić DS koje glase na njegovo ime (dokaz O-2), svjedok se izjasnio da je na istima njegov potpis, kao i članova njegove porodice supruge i sina, te da je robu navedenu na otpremnicama preuzeo od Živanića.

Svjedok Slavoljub Šušak takođe je potvrdio da je poslovno saradivao sa pravnim licem Živanić DS skoro 20 godina, da se poslovna saradnja zasnivala na Ugovoru o tovu brojlera i odnosila se na pružanje usluga uzgoja brojlera za Živanića. Za pružene usluge, Živanić mu je djelimično plaćao u novcu, a djelimično u različitim vrstama robe (đubrivo, koncentrat, i sl.), a prilikom preuzimanja robe potpisivao je otpremnice da je robu preuzeo. Brojlere koje je tovio, prethodno je preuzimao od Živanića, kao i hranu za njihovo tovljenje, a njegova je bila samo usluga tova. Vodili su evidenciju o robi i hrani koju je preuzimao od Živanića, a onda su, nakon što bi Živaniću isporučio utovljene brojlere, savnjavali međusobna potraživanja. Svjedok je potvrdio da su na otpremnicama koje glase na njegovo ime (dokaz O-3) njegovi potpisi (osim otpremnice broj 191/17-06 od 15.06.2017. godine na kojoj nema potpisa u rubrici "robu preuzeo") kao i članova njegove porodice, supruge i sina Nikole i da su robu navedenu na otpremnicama preuzeli od Živanića.

Svjedok Miodrag Pejić, na skoro identičan način kao i prethodni svjedoci, opisao je poslovnu saradnju sa pravnim licem Živanić DS, navodeći da je za pravno lice Živanić DS vršio usluge tova brojlera, te da mu je za pružene usluge Živanić plaćao djelimično u novcu, a djelimično u robi koju je od Živanića preuzimao ili koju mu je Živanić, po potrebi i narudži, dostavljao na adresu. Za preuzetu robu je potpisivao otpremnice, uglavnom on, ali i članovi njegove porodice, odnosno sin Nikola. Opisujuću način na koji su vršili obračun međusobnih potraživanja, svjedok je naveo da su imali evidenciju koliko je on preuzeo od Živanića brojlera, hrane i druge robe, kao i koliko je on isporučio mesa Živaniću, te su dolazili do iznosa koji mu Živanić duguje, a koji mu je Živanić isplaćivao ili u robi ili u novcu ili i u jednom i u drugom. Nakon što su svjedoku predložene otpremnice izdate na njegovo ime od strane pravnog lica Živanić DS (dokaz O-4), svjedok je potvrdio da su na otpremnicama njegovi potpisi i njegovog sina.

Sud je iskaze svjedoka Zorana Živanića, Đure Drinića, Slavoljuba Šuška i Miodraga Pejića prihvatio kao istinite, pouzdane i tačne, cijeneći da su svjedoci na nepristrasan, objektivan i uvjerljiv način svjedočili o poslovnoj saradnji sa pravnim licem Živanić DS, načinu plaćanja njihovih usluga od strane pravnog lica Živanić DS, kao i o preuzimanju različitih vrsta robe od pravnog lica Živanić DS kao kompenzaciju za pružene usluge, a što potvrđuju i otpremnice izdate na njihovo ime (O1-O4).

Na osnovu navedenih iskaza, kao i otpremnica koje glase na ime ovih svjedoka, Sud je nesporno utvrdio da su svjedoci Zoran Živanić, Đuro Drinić, Slavoljub Šušak i Miodrag Pejić kao samostalni farmeri, pružali usluge tova brojlera pravnom licu Živanić DS te da im je pravno lice Živanić DS za pružene usluge djelimično plaćalo u novcu, a djelimično u različitim vrstama robe koju su preuzimali na osnovu izdatih otpremnica.

Međutim, na osnovu iskaza navedenih svjedoka, kao ni otpremnica koje glase na njihovo ime, a koje je Sud prihvatio kao vjerodostojne i autentične jer su njihovu autentičnost i vjerodostojnost na nedvosmislen i uvjerljiv način potvrdili svjedoci Zoran Živanić, Đuro Drinić, Slavoljub Šušak i Miodrag Pejić na glavnom pretresu, Sud nije mogao pouzdano utvrditi da je roba navedena na otpremnicama upravo roba koju inspektori UIO prilikom kontrole nisu pronašli na zalihama u pravnom licu Živanić DS. Ovo posebno iz

razloga što neke otpremnice nemaju datum izdavanja (otpremnica na ime Zoran Živanić broj: 34/17-09); neke datiraju iz perioda mnogo prije kontrole od strane inspektora UIO i utvrđenog manjka robe (otpremnice na ime Slavoljub Šušak broj: 06/01/13 i 04/01/13 su izdate tokom 2013. godine), dok je jedna otpremnica koja glasi na ime Đuro Drinić izdata dana 18.09.2021. godine, dakle nakon što je od strane inspektora UIO BiH izvršena kontrola i utvrđen manjak robe.

Da se pravno lice Živanić DS sa kooperantima koji su mu pružali usluge tova djelimično kompenzovalo u naturi, a djelimično u novcu, potvrdila je i svjedok Mirjana Petković, navodeći da se sjeća da su joj prilikom kontrole predočeni zapisnici o kompenzaciji koji su sadržavali podatke o kooperantu, količini brojlera koju je dobio od Živanić DS i po kojoj je cijeni izvršena kompenzacija, ali da u postupku kontrole nije mogla utvrditi da je roba koja je bila navedena u zapisnicima o kompenzaciji u stvari roba sa lager lista koja predstavlja manjak robe, posebno zbog činjenice da pravno lice Živanić DS za robu izdatu kooperantima, nije izdalo fakture niti je knjigovodstveno razdužilo, što je moralo učiniti.

I svjedok Dalibor Dudić takođe je potvrdio da mu je poznato da je pravno lice Živanić DS sa kooperantima vršilo prebijanje međusobnih potraživanja robom, ali da njemu u računovodstvo na knjiženje nikada nisu dostavljeni zapisnici o izvršenim kompenzacijama.

Sud je izvršio uvid i u ostale otpremnice koje je odbrana uložila kao dokaz (dokazi O-5 do O-16) a koje glase na ime lica Goran Živanić, Darko Radić, Petko Slijepčević, Borislav Stojković, Dušan Jovičić, Zoran Đurić, Trivo Jevtić, Miroslav Živanić, Momir Radić, Miodrag Grabež, Ranko Đurđević i Ostoja Živanić, a na kojima je takođe evidentirano izdavanje različitih vrsta robe od strane Živanić DS licima navedenim na otpremnicama kao i u Ugovore o uslužnom tovu brojlera sa licima Goran Živanić, Darko Radić, Petko Slijepčević, Borislav Stojčić, Dušan Jovičić, Zoran Đurić, Trivo Jevtić, Miroslav Živanić, Momir Radić, Miodrag Grabež i Ranko Đurđević.

Međutim, imajući u vidu da otpremnice koje glase na ime ovih lica nisu pratile fakture na kojima je obračunat PDV, a što je bila obaveza pravnog lica Živanić DS u skladu sa članom 55. Zakona o PDV-u, a koje fakture bi potvrđivale da se promet po otpremnicama zaista i desio, niti su ova lica saslušana na glavnom pretresu na okolnosti preuzimanja robe od pravnog lica Živanić DS navedene na otpremnicama kao ni na okolnosti potvrde autentičnosti i vjerodostojnosti sačinjenih otpremnica; zatim da su određene otpremnice evidentno prepravljane u pogledu broja, datuma, vrste i količine robe koja je na njima navedena, Sud iste nije mogao prihvatiti kao autentične, pouzdane i vjerodostojne dokaze o prometu robom koja je na istima navedena, bez obzira na činjenicu da su pojedina od ovih lica sa pravnim licem Živanić DS nesporno imala zaključene Ugovore o uslužnom tovu brojlera (Darko Radić, Petko Slijepčević, Borislav Stojčić, Dušan Jovičić, Zoran Đurić, Trivo Jevtić, Miroslav Živanić, Vesna Radić, Milomirka Grabež i Ranko Đurđević). Pored toga, činjenica da su pojedine otpremnice očigledno prepravljane, dodatno stvara sumnju u njihovu vjerodostojnost i autentičnost, te osnovano upućuje na zaključak da su iste sačinjavane i naknadno, nakon što je od strane inspektora UIO izvršena kontrola i utvrđen manjak robe u pravnom licu Živanić DS.

Vještak ekonomske struke Dijana Ostić Lazarević u svom pismenom nalazu i mišljenju (dokaz O-20), navela je da je na osnovu svih otpremnica koje su joj dostavljene od strane pravnog lica Živanić DS (dokazi O-1 do O-16) utvrdila, datum, vrstu i količinu artikala koji su isporučeni od strane pravnog lica Živanić DS licima navedenim na otpremnicama, te da je na osnovu lager listi apoteka i skladište materijala utvrdila nabavnu cijenu svakog pojedinog artikla. Upoređivanjem kartica analitike svake pojedinačne robe i količine

na otpremnicama za datum naveden na otpremnici, utvrdila je da su pojedine otpremnice-izlaz robe evidentirane na analitičkim karticama, a da pojedine otpremnice nisu evidentirane na analitičkim karticama odnosno da izlaz robe na otpremnicama nije evidentiran u knjigovodstvu pravnog lica Živanić DS. Takođe, vještak je navela da za pojedine artikle uopšte nije dobila analitičke kartice od pravnog lica Živanić DS, te da nije ni mogla utvrditi da li je izlaz robe sa otpremnica evidentiran u analitičkim karticama tih artikala, i da ukupna nabavna vrijednost robe koja nije evidentirana na analitičkim karticama iznosi 92.692,26 KM, a da PDV obračunat na tu vrijednost iznosi 15.757,68 KM.

U skladu sa ovakvim činjeničnim utvrđenjima, vještak je iznijela mišljenje da su pojedine otpremnice evidentirane u knjigovodstvu pravnog lica Živanić DS, a pojedine ne, i da ukupna nabavna vrijednost robe koja nije evidentirana na analitičkim karticama pravnog lica Živanić DS iznosi 92.692,26 KM, a da PDV obračunat na tu vrijednost iznosi 15.757,68 KM.

Dodatno obrazlažući svoj nalaz i mišljenje na glavnom pretresu, vještak je navela da je prilikom izrade nalaza i mišljenja, pored otpremnica, koristila i lager liste i kartice skladišta-analitika pravnog lica Živanić DS koje su joj dostavljene od strane odbrane, te da su joj od strane odbrane određene skladišne kartice dostavljene i naknadno, a što je i bio razlog da sačini korekciju svog prvobitnog nalaza i mišljenja koji je sačinila u mjesecu maju 2023. godine, a koja korekcija u stvari predstavlja njen konačni i sveobuhvatni stručni nalaz i mišljenje. Vještak je izjavila da iako je u skladu sa računovodstvenim propisima, svaku otpremnicu trebao da prati račun odnosno faktura koja je sačinjena na osnovu otpremnice, ona je u konkretnom slučaju prilikom izrade nalaza i mišljenja imala samo otpremnice pravnog lica Živanić DS, bez pratećih faktura. Međutim, prema mišljenju vještaka, bez obzira na tu činjenicu, otpremnice koje su joj dostavljene mogu se smatrati ispravnim i vjerodostojnim dokazima da se promet po istima desio, jer su potpisane u rubrikama ko je robu primio i ko je robu izdao, a u postupku vještačenja nije utvrđivala da li je pravno lice Živanić DS obračunavao izlazni PDV na robu koju je prometovao po otpremnicama. Takođe, nije utvrđivala ni manjak robe u ovom pravnom licu, već samo da li se promet po otpremnicama desio i da li je taj promet evidentiran na karticama odnosno u računovodstvenim evidencijama pravnog lica Živanić DS i da li je na promet obračunat PDV.

Vještak je pojasnila i da nije poredila niti utvrđivala da li je bilo razlika u podacima na analitičkim i sintetičkim karticama koje joj je dostavila odbrana i onih koje su uložene u sudski spis od strane Tužilaštva. Međutim, nakon što su joj iste predočene radi komparacije, vještak je potvrdila da su i jedne i druge suštinske identične u pogledu bitnih elemenata odnosno podataka o prometu, količini i datumu prometa, što i jeste od odlučnog značaja za utvrđivanje da se promet određenom robom zaista i desio na određeni dan.

Međutim, Sud nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke Dijane Ostić Lazarević nije mogao prihvatiti kao pouzdan, istinit i tačan, nalazeći da isti nije sačinjen objektivno, niti na najbolji mogući način u skladu sa pravilima i vještinama struke. Naime, iz nalaza i mišljenja vještaka, a što je vještak potvrdila i na glavnom pretresu, jasno proizilazi da je isti, između ostalog, zasnovan i na otpremnicama koje nisu pratile fakture u smislu člana 55. Zakona o PDV-u, a čije je izdavanje bilo zakonska obaveza pravnog lica Živanić DS, što je vještaku zasigurno bilo poznato, kao i da su neke otpremnice, a kako je Sud već prethodno utvrdio i obrazložio, evidentno prepravljane u pogledu bitnih elemenata. Međutim, i pored ovih očiglednih nedostataka i nepravilnosti, vještak je navedene otpremnice koristila prilikom vještačenja kao vjerodostojne, tvrdeći da se promet po istima zaista i desio, zbog čega

Sud nalazu i mišljenju vještaka nije mogao pokloniti vjeru, našavši ga nestručnim i nepouzdanim.

No i pored toga, Sud nalazi bitnim istaći da sve i da se prihvati da se promet robom navedenom na otpremnicama zaista i desio kako to tvrdi vještak odbrane, a što Sud nije mogao prihvatiti iz naprijed navedenih i detaljno obrazloženih razloga, pravno lice Živanić DS je za svaki promet robom moralo izdati fakture u skladu sa članom 55. Zakona o PDV-u i iste evidentirati u svojim poslovnim knjigama, te na ostvareni promet u konačnici obračunati i platiti izlazni PDV, budući da se i neprijavlivanjem i neevidentiranjem ostvarenog prometa u knjigovodstvu, u konačnici izbjegava plaćanje davanja propisanih poreskim zakonodavstvom nepružanjem podataka o stečenim oporezivim prihodima, a samim tim čini krivično djelo Poreska utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH.

Sud nije mogao prihvatiti ni tezu odbrane da je roba koja nije pronađena u pravnom licu Živanić DS prilikom kontrole od strane inspektora UIO djelimično iskorištena za ulaganje u obnovu objekata pravnog lica Živanić DS koji su uništeni u požaru, budući da iz dokaza koje je na ove okolnosti izvela odbrana nesporno proizilazi da se požar na objektima pravnog lica Živanić DS desio nakon što je od strane inspektora UIO BiH okončan postupak kontrole i nakon što je utvrđen manjak robe.

Na okolnost da se u pravnom licu Živanić DS desio požar, odbrana je uložila Potvrdu Policijske stanice Prnjavor broj: 13-2/01-1-0527-267/19 od 16.10.2019. godine (dokaz O-19) i dvije fotografije na kojima se vidi da je dio objekta izgorio u požaru (dokaz O-18). Međutim, iz sadržine Potvrde PS Prnjavor nesporno proizilazi da se požar desio dana 03.09.2019. godine na pomoćnom objektu koji je u vlasništvu Desimira Živanića kao i u kancelariji novog objekta, dakle nakon što je od strane inspektora UIO okončan postupak kontrole i utvrđen manjak robe (kontrola izvršena u avgustu mjesecu 2018. godine). Pored toga, iz navedene Potvrde proizilazi da je uviđajna ekipa Policijske stanice Prnjavor dana 04.09.2019. godine izašla na lice mjesta, izvršila pregled lica mjesta i fotografisanje, te obavila razgovor sa Desimirom Živanićem.

Sud je izvršio uvid i u otpremnice pravnog lica Živanić DS (dokaz O-18) iz kojih nesporno proizilazi da su određene vrste robe otpremljene u organizacione jedinice kao što su: radiona, fabrika stočne hrane, inkubator i sl. koje su poslovale i bile u sastavu pravnog lica Živanić DS. Međutim, Sud ni na temelju ovih otpremnica nije mogao ni na koji način zaključiti da se radi upravo o toj robi, a koja prilikom kontrole nije pronađena u pravnom licu Živanić DS, niti je mogao utvrditi da li je roba koja je navedena na otpremnicama otpremljena iz skladišta ili iz maloprodaje-apoteke gdje je utvrđen manjak robe.

Dakle, cijeneći sve gore prezentovane dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi, Sud je van razumne sumnje našao dokazanim da je optuženi Desimir Živanić, svojim radnjama opisanim u izreci presude, izbjegao da plati davanja propisana poreskim zakonodavstvom pružanjem lažnih podataka o stečenim oporezivim prihodima pravnog lica Živanić DS u PDV prijavi podnesenoj za mjesec jun 2018. godine UIO BiH, na koji način je ostvario sva bitna obilježja krivičnog djela Poreska utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH zbog čega ga je i oglasio krivim.

Sud je zaključio da je optuženi Desimir Živanić u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio sposoban za rasuđivanje i u mogućnosti da shvati i razumije značaj svojih radnji kao i njihovu posljedicu. Sud smatra da optuženi svjesno i voljno nije prijavio manjak robe i na isti nije obračunao izlazni PDV-a u iznosu od 21.816,00 KM upravo u namjeri da plati poreske obaveze u manjem iznosu, odnosno da izbjegne da plati izlazni PDV u

navedenom iznosu. Navedeni zaključak Sud je prvenstveno izveo na temelju činjenice da je optuženi u inkriminisanom periodu bio direktor i odgovorno lice bez ograničenja u pravnom licu Živanić DS i da je lično potpisao PDV prijavu neistinitog sadržaja zbog čega mu navedene činjenice zasigurno nisu mogle ostati nepoznate. Sud je zaključio da je optuženi navedene radnje preduzeo sa direktnim umišljajem jer je bio svjestan i znao je da će neprijavlivanjem manjka robe i neobračunavanjem izlaznog PDV-a na isti u PDV prijavi, u konačnici izbjeći da plati poreske obaveze, što je optuženi i htio.

Stoga, Sud nalazi utvrđenim da je optuženi svjesno i voljno, neprijavlivanjem manjka robe i neobračunavanjem na isti izlaznog PDV-a, pružio lažne podatke o stečenim oporezivim prihodima pravnog lica Živanić DS čiji je bio direktor i lice ovlašteno za zastupanje bez ograničenja, odnosno u konačnici, izbjegao da plati davanja propisana poreznim zakonodavstvom BiH i to izlazni PDV na manjak robe u iznosu od 21.816,00 KM.

U odnosu na pravno lice Živanić DS, Sud je utvrdio da je isto odgovorno jer je kao pravno lice raspolagalo protipravno ostvarenom imovinskom koristi u nevedenom iznosu, koju je u ime, za račun i u korist istog ostvario optuženi Desimir Živanić, na način opisan pod tačkom I izreke presude, čime su se i u radnjama optuženog pravnog lica stekla obilježja krivičnog djela Poreska utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH, a u vezi sa članom 124. tačka c) istog Zakona.

Pri tome, Sud je imao u vidu činjenice koje proizlaze iz zapisnika o kontroli UIO (DT-2), a koje je na glavnom pretresu potvrdila i svjedok Mirjana Petković, da je u postupku kontrole od strane inspektora UIO utvrđeno da je pravno lice Živanić DS polovinom 2017. godine prestalo sa obavljanjem djelatnosti proizvodnje jednodnevnih pilića u vlastitoj i iznajmljenoj inkubatorskoj stanici; tova pilića i nabavke repromaterijala sa domaćeg i ino tržišta za proizvodnju stočne hrane, te prodaje dijela stočne hrane i pilića na domaćem i ino tržištu i da se orjentisalo samo na prodaju stečenih zaliha i izdavanje pod zakup nekretnina i opreme povezanim licima, ali da je nastavilo sa prometovanjem dobara (nabavaka i prodaja) sa povezanim licima kao kupcima i dobavljačima ostavarivati prihode, što nesporno upućuje na zaključak da je pravno lice Živanić DS i nakon 2017. godine nastavilo sa poslovanjem. Pored toga, i sam optuženi Desimir Živanić je kao zastupnik pravnog lica Živanić DS, na početku glavnog pretresa koji je održan dana 25.01.2023. godine, izjavio da pravno lice Živanić DS i dalje posluje i da je aktivno, što takođe potvrđuje zaključak da je pravno lice i nakon postupka kontrole i utvrđivanja dodatnih poreskih obaveza od strane UIO, nastavilo poslovanje te da je u okviru redovnog poslovanja raspolagalo i imovinskom koristi koju je u njegovo ime i za njegov račun, na način opisan pod tačkom 1. izreke presude, ostvario optuženi Desimir Živanić kao direktor i odgovorno lice u istom.

Odluka o kazni

Za krivično djelo Poreska utaja ili prevara iz člana 210. stav 1. KZ BiH propisana je kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci do 5 (pet) godina. Cijeneći konkretne radnje izvršenja krivičnog djela, a imajući u vidu opšta pravila o odmjeravanju kazne propisana članom 48. KZ BiH, Sud je optuženom Desimiru Živaniću izrekao kaznu zatvora u trajanju od 8 (osam) mjeseci, nalazeći da je izrečena kazna zatvora srazmjerna težini počinjenog krivičnog djela i stepenu krivice optuženog kao počinioca. Prilikom odmjeravanja kazne optuženom, Sud je cijenio sve okolnosti koje utiču da kazna bude veća ili manja, pritom imajući u vidu stepen krivice optuženog, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, kao i raniji život optuženog i njegove lične i porodične prilike, te njegovo držanje nakon učinjenog krivičnog

djela. Od olakšavajućih okolnosti na strani optuženog, Sud je cijenio činjenicu da optuženi ranije nije osuđivan⁶ da je starije životne dobi, penzioner, da je porodičan čovjek i otac dvoje djece, te da se izrazito korektno držao i ponašao pred Sudom. S tim u vezi, Sud napominje da iako se korektno ponašanje i poštivanje Suda od strane optuženih očekuje, isto je na strani optuženog uočeno tokom cijelog postupka. Otežavajućih okolnosti, Sud na strani optuženog nije našao. Po ocjeni Suda, kaznom zatvora u trajanju od 8 (osam) mjeseci postići će se svrha kažnjavanja zbog čega izricanje kazne zatvora u dužem vremenskom trajanju nije nužno radi krivičnopravne zaštite. Dakle, Sud je zaključio da će se ovom visinom kazne u odnosu na optuženog, obzirom da se radi o osobi starije životne dobi koja nikada ranije nije dolazila u sukob sa zakonom, postići svrha kažnjavanja (specijalna prevencija), kao i uticaj na potencijalne počiniocce ovih krivičnih djela da se klone kriminogene aktivnosti (generalna prevencija).

Odlučujući o vrsti i visini novčane kazne za pravno lice Živanić DS, Sud je takođe imao u vidu svrhu kažnjavanja i sve okolnosti koje utiču na odluku da kazna bude manja ili veća. Kao olakšavajuće, Sud je cijenio okolnosti koje nesporno proizilaze iz provedenih dokaza a to su da je pravno lice Živanić DS tokom 2017. godine zapalo u finansijske probleme i da su mu bili blokirani računi⁷ a što je potvrdio i zastupnik pravnog lica Desimir Živanić, kao i da je tokom 2019. godine pretrpilo štetu od požara⁸, dok je kao otežavajuće cijenio visinu utajenog poreza koji je dvostruko veći od iznosa koji je kao cenzus zakonodavac propisao u članu 210. stav 1. KZ BiH, čime su nesumnjivo nastupile i teže posljedice po budžet BiH. Takođe, kao otežavajuću, Sud je cijenio i činjenicu da se radi o krivičnom djelu protiv privrede i jedinstva tržišta, čijim se izvršenjem ugrožavaju javni prihodi države BiH, a samim tim narušava i funkcionisanje države. Imajući u vidu sve olakšavajuće i otežavajuće okolnosti, Sud je optuženom pravnom licu izrekao novčanu kaznu u iznosu od 30.000,00 KM, nalazeći da će se izrečenom novčanom kaznom u ovom iznosu ostvariti svrha kažnjavanja predviđena odredbom člana 39. KZ BiH. Navedenu novčanu kaznu optuženo pravno lice je dužno platiti u roku od 6 (šest) mjeseci od dana pravosnažnosti presude.

Oduzimanje imovinske koristi

Članom 110. KZ BiH kao opšte načelo propisano je da *niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnom djelom*, dok je odredbom stava 2. istog člana propisano da *će se korist iz stava 1. ovog člana oduzeti sudskom odlukom kcjom je utvrđeno da je krivično djelo učinjeno, pod uslovima propisanim ovim zakonom*.

Odredbom člana 111. stav 1. KZ BiH određeno da će se od učiniooca oduzeti novac, predmeti od vrijednosti i svaka druga imovinska korist koja je pribavljena krivičnim djelom, a ako oduzimanje nije moguće, učinilac će se obavezati na isplatu novčanog iznosa srazmjernog pribavljenoj imovinskoj koristi. Takođe, Sud je pri odlučivanju imao u vidu da je odredbom člana 140. KZ BiH propisano da će u slučaju da pravno lice pribavi imovinsku korist učinjenim krivičnim djelom, imovinska korist pribavljena krivičnim djelom oduzeti od pravnog lica.

Polazeći od načela da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, Sud je od optuženog pravnog lica Živanić DS na osnovu odredbi člana 110. i člana 111. Krivičnog zakona BiH, oduzeo imovinsku korist pribavljenu izvršenjem krivičnog djela u

⁶ Izvod iz kaznene evidencije, Policijska stanica Prnjavor, broj: 13-2/01-234.1-1089/22 16.05.2022. godine.

⁷ Zapisnik o kontroli UIO od 13.09.2018. godine

⁸ Potvrda Policijske stanice Prnjavor od 16.10.2019. godine

iznosu od 21.816,00 KM, koji iznos je optuženo pravno lice dužno uplatiti u korist budžeta Bosne i Hercegovine u roku od 30 (trideset) dana od dana pravosnažnosti presude.

Troškovi krivičnog postupka

Na osnovu člana 188. stav 1. Zakona o krivičnom postupku BiH, Sud je optužene Desimira Živanića i pravno lice „ŽIVANIĆ DS“ d.o.o. Prnjavor obavezao da solidarno nadoknade troškove krivičnog postupka o čijoj će visini Sud, u skladu sa odredbom člana 186. stav 2. Zakona o krivičnom postupku BiH, odlučiti posebnim rješenjem, nakon što pribavi potrebne podatke. Ovakvu odluku Sud je donio prvenstveno imajući u vidu da je optužene oglasio krivim, te da Sudu nisu pruženi dokazi iz kojih bi se moglo utvrditi da je imovno stanje optuženih loše i da bi bilo osnova da se oslobode od obaveze plaćanja troškova krivičnog postupka u skladu sa članom 188. stav 4. ZKP BiH. Pored toga, ni branilac optuženog, a ni zastupnik pravnog lica, nisu dali Sudu prijedloge da se optuženi oslobode od plaćanja troškova krivičnog postupka.

ZAPISNIČAR :
Pravni savjetnik- asistent
Jelena Simić-Skoko

SUDIJA
Biljana Ćuković

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude može se izjaviti žalba Apelacionom odjeljenju ovog Suda u roku od 15 dana, od dana prijema pismenog opravka presude.